

Büyük Doğu Neslinin Üç Temel Vasfı

Bu yazıda Necip Fazıl Kısakürek üstadın inşa etmek istediği Büyük Doğu Neslini, üç temel vasfı ile beraber analiz edeceğim. Her söylem ve her fikir akımında olduğu gibi Büyük Doğu müktesabatında da bir takım temel sabiteler ve değişkenler vardır. Temel sabiteler sayesinde Büyük Doğu Nesli ilkesel tutumunu korurken, değişkenleri ile de yeni oluşan zemin ve şartlara göre esnek hareket etme fırsatını elde edebiliyor. Üstad'ın eser ve söylemlerinde ön plana çıkan üç temel sabitesi yani Büyük Doğu Neslinin üç temel ilkesi ve vasfı vardır; ehli-sünnet inancı, tasavvufi gelenek ve Türk kimliği. Necip Fazıl'ın inşa etmeyi arzuladığı Büyük Doğu Neslinin yukarıda saydığım vasıflarını detaylı bir biçimde sırasıyla ele almaya çalışacağım.

Necip Fazıl'ın din algısını anlamak için *“Allah dostunu gördüm, bundan altı yıl evvel / Bir akşamdı ki, zaman, donacak kadar güzel ”* dizelerinde Allah dostu olarak bahsettiği müşidi Abdülhakim Arvasi hazretlerini tanımak ve anlamak gereklidir. Çünkü Necip Fazıl'ın zihin dünyasını ve ruh iklimini yoğuran işte bu büyük zattır. Abdülhakim Arvasi Hz. Anadolu coğrafyasına bin yıldır hakim olan ehli-sünnet inancı üzere bir Nakşi şeyhi idi. *“Dinde söz sahibi olmak için, Ehl-i Sünnet alimlerini tanımak, o büyüklerin kitaplarını okuyup, iyi anlayabilmek ve bildiğini yapmak lazımdır. Böyle bir alim bulunmazsa, din düşmanları meydanı boş bulup, din adamı şekline girer. Vaazları ile kitabları ile gençlerin imanını çalmağa saldırarak millet ve memleketi felakete götürür.”* Onun ehli sünnet inancına dair olan bu hassasiyeti Necip Fazıl'ın eserlerinde de görülecek, hatta bu hassasiyet Üstadı “Doğru

Yolun Sapık Kolları” isimli müstakil bir eser yazmaya dahi götürecektir. İslam’ın en doğru ve mutlak yorumu hatta bizatihi kendisi olarak görebileceğimiz ehlisünnet inancı, Necip Fazıl’ın Büyükdoğu gençliği için olmazsa olmaz bir sıfattır. Çünkü ehlisünnet velcemaat demek hem sünnet üzere olmak hem de cemaat yani ümmetin büyük çoğunluğu ile hareket etmek demektir. Üstadın Peygamber’e (as) ve onun sünnetine olan muhabbeti o kadar derindir ki eserlerinde peygamberin ismini zikretmekten dahi hicap ederek “O” zamiri ile iki cihan güneşini okuyucuya işaret buyurur. Kuran, sünnet ve ashab merkezli bir din algısı olan ehlisünnet inancı ayrıca Anadolu’daki bin yıllık müslüman Türk varlığının da tarihi ve geleneksel inancıdır. Üstad mutlak olarak hak üzere olan ehlisünnet inancının tarihsel bütünlüğü içerisinde sürdürülmesi gerektiğini istemiştir ve bu inancı Büyük Doğu Nesline güçlü bir şekilde aşlamıştır.

Necip Fazıl’ın tasavvufa ve tarikat erbabına duyduğu hürmet de yine ehlisünnet konusundaki hassasiyetinde olduğu gibi şeyhi Arvasi hazretlerinden gelir. Tasavvufu kesinlikle Kuran ve sünnetin haricinde oluşan bir olgu olarak görmeyen Üstad, tasavvufu şu şekilde tanımlamıştır: *“Tasavvuf, O’nun ruh emanetidir! Tasavvuf, O’nun batınıdır! Tasavvuf O’nun özüdür! O, kainatın varlık sebebi, Allah’ın sevgilisi ve insan ehramının son noktasıdır!”* (Kısakürek,1991,s.105). Tasavvufu hakikatin özü olarak kabul eden Necip Fazıl başta rabıta gibi meselelerde tasavvufa karşı olan şahıs ve akımlara karşı fikri ve ilmi mücadelelerde bulunmuştur. Bununla beraber o asla herhangi bir tasavvufi ekole mensup olmayan müslümanları tekfir etmemiş, muteber bir noktada durmuştur. *“Tasavvufu şeriatten çıkarıp bir nevi eğlence vasıtası, bir his manzumesi kabul eder gibi ondan ayırırçasına ‘dinin esasıdır’ demek cinayettir”* sözleriyle tasavvufun hakkın batın yüzü olduğunu belirtmekle beraber tasavvuf erbabı olmamanın küfür olduğu tezini kesin bir dille reddetmiştir. Necip Fazıl tasavvuf

karşıtlarıyla olduğu kadar tasavvufu istismar eden veya tasavvufa dair haksız ithamlarda bulunanlarla da mücadele etmiştir. Özellikle İslam tasavvufunun batı felsefesinden ve İskenderiyye felsefesinden yahut Hint geleneğinden birer çalıntı veya kopya olduğu iddialarını da çok güçlü argümanlarla eleştirmiş ve bu tezleri tek tek çürütmüştür. İlgilileri bu tartışmaları onun 'Batı Tefekkürü ve İslam Tasavvufu' eserinde bulabilirler. Din adına ham yobaz ve kaba softa olma tuzağından Büyük Doğu gençliğini korumak isteyen Üstad, bunun ancak hikmet ve irfan geleneği ile yani şeriat dairesi içerisinde yaşayan bir tasavvufi ahlakla mümkün olacağını anlamış ve Büyük Doğu Neslini de bu istikamette olgunlaştırmaya çalışmıştır.

Necip Fazıl'ın konferans ve eserlerinde çoğu kez milliyetçilik ve Türklük vurgusuna rastlanmaktadır. Türklük onun mutlak ideali olan Büyük Doğu Neslinin üç ana sıfatından birisidir. Fakat belirtmek gerekir ki üstadın milliyetçilik ve Türklük vurgusu kaba bir ırkçılıktan, bir cahiliye adeti olan kabile taassubundan ve Fransız ihtilalinin seküler bir ürünü olan ulusçuluktan (nationalism) tamamen farklı ve bağımsızdır. Üstad Babıali isimli eserinde Türklük ve milliyetçiliğe dair bakışını şu satırlarla izah ediyor. *"Halbuki biz, Türk'ü müslüman olduğu için sevecek ve müslümanlığı nispetinde değerlendirecek bir milliyetçilik anlayışı peşindeydik ve bu anlayışa "Anadoluculuk" ismini veriyorduk. Bir konferansımızda, 15 yıl sonra söyleyeceğimiz gibi, eğer gaye Türklükse mutlaka bilmek lazımdır ki, Türk müslüman olduktan sonra Türktür!" tezini güdüyorduk"*. Yani onun zihin dünyasında tahayyül ettiği Türk, müslümanlığı kabul eden Türktür. Bu da Üstadın milliyetçilik anlayışının inanç ve değer temelli olduğuna işaret eder. Zira alıntımızın ilk cümlesinde kendisinin de ifade ettiği gibi Türk'ü müslümanlığı nispetinde yani takvası mukabilince değerlendirecektir. Ayrıca "Anadoluculuk" nitelemesi de milliyetçilik tasavvurunun,

coğrafyayla dolayısıyla da medeniyet ve tarih kavramları ile bağlantılı olduğunu gösterir. Onun milliyetçilik algısı aynı zamanda hamasetten uzak durmayı ve makul düşünmeyi esas alır. *“Gerçek milliyetçilik, insanın bağlı olduğu ırkı olanca hususiyetleriyle, iyi ve kötü her tarafıyla murakabe edebilmesi sayesinde vücuda gelir”* (Kısakürek,s.117 rapor7-9). O, bir aydın sorumluluğu ile milletin içinde bulunduğu mevcut durumu gerçekçi bir şekilde analiz etmeye ve keşfettiği sorunlara çareler aramaya gayret etmiş. Türk milletinin eksi ve artılarını açık bir biçimde ortaya koyarak hayalperestliğe aldanmadan Türk’ü ve onun tarihini eserlerinde analiz etmiştir. Mesela Türklerin askerlikte, iman ve ahlak istidatında ve bazı güzel sanatlarda nice başarılar elde ettiğini fakat aynı zaman da İmam-I Gazali seviyesinde bir mütefekkir yetiştiremediğini ifade etmiştir. Bu tutumu onun kavmiyetçilik yapmadan kavmini sevmeyi prensip edindiğini gösterir. Aslında Üstadın bu tavrı Mecmau- zevaid’de rivayet edilen bir hadisi şerifle izah edilebilir. Vasile b. El-Eska’ anlatıyor: Hz. Peygamber (a.s.m)’e “Kişinin kavmini sevmesi asabiyet/ırkçılık sayılır mı?” diye sordum. “Hayır, asabiyet/ırkçılık, kişinin kavminin yaptığı zulmüne yardımcı olmasıdır.” diye buyurdu. Necip Fazıl kavmini her daim sevmiş fakat küfre ve batıla hizmet edenleri sırf kendi kavminden olduğu için savunma yanlısına düşmemiştir. Necip Fazıl, Anadolu coğrafyasındaki müslüman Türk tecrübesini olduğu gibi alıp Büyük Doğu Neslinin zihnine ve gönlüne naksetmiştir.

Yukarıdaki paragraflarda Necip Fazıl’ın Büyük Doğu Nesli’nin düşünsel anlamda beslendiği üç ana damarı; yani ehlisünnet inancını, tasavvufi geleneği ve Türk kimliğini Üstadın penceresinden analiz etmeye çalıştım. Bu değerlendirmelerde Necip Fazıl’ın Büyük Doğu külliyatında bahsi geçen mevzulara dair genel bakış açısı esas alınmıştır. Anadolu İslam tecrübesinin yeniden diriltilmesi olarak da görebileceğimiz Büyük Doğu Neslinin inşası ancak ve ancak Üstad’ın bizlere miras bıraktığı Büyük Doğu müktesebatını doğru bir şekilde kavramakla gerçekleşecektir. Yazıyı bitirirken son sözü Büyük

Doğu Neslinin mimarına bırakıyorum: “bu gençliği karşımda görüyorum. maya tutması için otuz küsür yıldır, devrimbaz kodamanların viski çektiği kamıştan borularla ciğerimden kalemime kan çekerek yırtındığım, kıvrandığım ve zindanlarda çürüdüğüm bu gençlik karşısında uykusuz, susuz, ekmeksiz, başımı secdeye mihlayıp bir ömür allah’a hamd etme makamındayım. genç adam! bundan böyle senden beklediğim, manevî babanın tabutunu musalla taşına, anadolu kıtası büyüklüğündeki dâva taşını da gediğine koymandır.

“surda bir gedik açtık; mukaddes mi mukaddes!
ey kahbe rüzgâr, artık ne yandan esersen es! ..”
Allah’ın selâmı üzerine olsun!

Abdurrahman Yavuz